

[Godskesen.]

være, og Højesterets Medlemmer har naturligvis ved deres Udtalelse tillagt dette Forhold den Vægt, som de nu mener, det bør have. Jeg kan derfor ikke af dette Hensyn forandre min Mening om Spørgsmaalet.

Jeg kommer saa til Spørgsmaalet om Lægmands Medvirken i Strafferetsplejen, og her vil jeg sige, at jeg ikke paa Forhaand er Modstander af Lægdommere. Jeg mener ganske vist paa ingen Maade, at Lægmand skulde være bedre i Stand til at dømme om disse Forhold end Jurister, som har anvendt deres Liv paa at gøre sig saa dygtige som muligt til denne Gerning. Men jeg mener, at det, ogsaa af Hensyn til Tilliden til Retsplejen, kan være en rimelig Betragtning, at ingen skal kunne dømmes til alvorlige Straffe, uden at ogsaa et Antal fornuftige Lægmand kan overbevises om hans Skyld. Men naar der saa spørges, om Lægmandene skal deltage som Nævninger eller som Domsmand, vil jeg melde mig som en bestemt Modstander af Nævningeinstitutionen. Det har jeg været lige fra det Øjeblik, jeg begyndte at tænke over slige Ting, og jeg har udviklet mit Standpunkt ganske bestemt i Samlingen 1915—16, da vi debatterede Retsreformen. Jeg har fremdeles den samme Mening, som jeg den Gang havde, og jeg har kun kunnet føle mig styrket i min Opfattelse ved det store Antal angribelige Nævningekendelser, som er faldet i den Tid, Institutionen har været i Kraft. Nu er det imidlertid saa, at Nævningeinstitutionen er grundlovsfæstet, det bestemmes i Grundloven, at vi i et vist Omfang skal have Nævninger. Men naar man bortser fra de politiske Lovovertrædelser, hvor Spørgsmaalet slet ikke har været praktisk, saa er der i Grundloven kun Tale om Misgerningssager, det vil sige de allervorste Straffesager. Der er ingen Tvivl om, at Nævningeinstitutionen efter den hidtil gældende Ordning har været anvendt ogsaa i mange Sager, som man paa ingen Maade kan kalde Misgerningssager. Jeg vilde ønske, at denne Anvendelse blev begrænset. Kan jeg ikke helt undgaa Nævningeinstitutionen — og det kan jeg altsaa ikke —, saa følger det af sig selv, at jeg gerne ønsker den tillagt et saa ringe Omfang som muligt.

Men medens jeg altsaa ser overordentlig skeptisk paa Nævningeinstitutionen, stiller jeg mig anderledes med Hensyn til Domsmand. Det, der for mig er den afgørende Indvending mod Nævningerne, er ikke, at de skulde handle af ond Villie, men derimod, at de ikke magter Opgaven, de er ikke i

Stand til at se, hvad det virkelig kommer an paa, og det sker derfor ofte, alt for ofte, at de dømmer efter uvedkommende Hensyn, ud fra rene Følelshensyn. Jeg tror, at denne Indvending mod Nævningeinstitutionen i alt Fald i langt ringere Grad vil ramme Domsmandsinstitutionen, thi man maa erindre, at Forskellen mellem Nævningernes og Domsmandenes Virksomhed er, at Nævningerne sidder alene i deres Raadslagningsværelse, medens Domsmandene virker sammen med Dommerne, og det er min Overbevisning, at hvis der blandt Domsmandene viser sig Tilbøjelighed til Vildfarelser af den Art, som jeg nævnte, vil den fornuftige Dommer stoppe den Slags Vildfarelser, han vil paa en pæn Maade sige: Nej, kære Venner, det gaar ikke af de og de Grunde. Og da jeg mener, at de læge Dommere ingenlunde handler af ond Villie, de vil gerne gøre det saa godt, de kan, vil Domsmandene ogsaa høre efter, hvad Dommeren siger, og saa vil de komme til et godt Resultat; de vil ikke løbe ind i en Blindgyde, som Nævningerne saa ofte gør det. Imidlertid er Domsmandsinstitutionen jo noget nyt, og jeg er derfor enig i den Betragtning, som navnlig er kommet frem i det andet høje Ting, at man bør gaa forsigtigt frem. Jeg mener, at det kan være rigtigt, at man begynder med at indføre Domsmand ved Landsretterne. Men efter den Maade, hvorpaa jeg ser paa Institutionen, vil jeg kun med Glæde se, at man bliver tilfreds med Domsmandene, og at de fyldstgør deres Hverv, saaledes at man kan udvide Institutionen til ogsaa at omfatte Underretterne. Det er mit Haab, at det vil vise sig, at noget saadant kan ske i Fremtiden, naar Domsmandsinstitutionen har staaet sin Prøve.

Med Hensyn til Retsplejens Offentlighed vil jeg sige, at efter min Mening er Retsplejen ikke til for Offentlighedens Skyld, men Offentligheden er til for at skabe en god Retspleje, og hvis det derfor skulde vise sig, at Offentligheden under visse Forhold kommer til at virke i modsat Retning, at den kommer til at skade Retsplejen i Stedet for at gavne den, har den efter min Mening tabt sin Berettigelse, og jeg vil under saadanne Omstændigheder ingenlunde være betænkelig ved at begrænse Offentligheden, ikke blot saaledes, at Referater forbydes, men ogsaa saaledes, at Dørene ligefrem lukkes.

Hvad angaar Spørgsmaalet om Udspejning af tiltalte, synes der nu at være almindelig Tilslutning til den Opfattelse, at det ikke bør være Dommeren, der spørger,